

به وقت تفکر

در خانه همگام با مدرسه

درس نامه

مطالعات اجتماعی پنجم دبستان

فصل ۵ (ایران بعد از اسلام)

درس ۲۱ (کشورگشایان بی رحم)

دبستان پسرانه دکتر قریب منطقه ۱۸ آموزش و پرورش تهران

سال تحصیلی : ۹۸-۹۹

۱- مغول ها

در زمان خوارزمشاهیان، در شرق ایران و شمال چین، سرزمین مغولستان وجود داشت.

۲- مغولستان

مغولستان سرزمینی با آب و هوای سرد و خشک بود و قبایل مغول با کمبود غذا رو به رو بودند. آن ها قبایل بیابان گرد بودند و زندگی خود را بیشتر از راه غارت کاروان ها یا هجوم به سرزمین های دیگر می گذراندند.

۳- چنگیزخان

در زمان سلطان محمد خوارزمشاه، چنگیزخان حاکم مغولستان بود.

۴- چنگیز خان مردی بسیار بی رحم و خشن بود. ابتدا به چین حمله کرد، اموال مردم را غارت کرد و ساکنان شهرها را کشت. سپس چند نفر بازرگان را برای تجارت به ایران فرستاد.

۵- وقتی بازرگانان به شهر اترار رسیدند، غایرخان حاکم آن شهر، آن ها را دستگیر کرد و به سلطان محمد خوارزمشاه خبر داد که این افراد برای جاسوسی آمده اند و بهتر است آن بازرگانان کشته شوند.

۶- سلطان محمد نیز سخنان حاکم را پذیرفت.

۷- حاکم شهر اترار پس از کشته شدن بازرگانان، اموال آنان را تصاحب کرد.

۸- چنگیزخان پس از آنکه ماجرا را فهمید، از سلطان محمد خواست که غایرخان حاکم شهر اترار را به او تحویل دهد. اما سلطان محمد خوارزمشاه از این کار خودداری کرد.

۹- حمله ی مغول ها به ایران

چنگیزخان مغول که به دنبال بهانه ای برای لشکرکشی به ایران می گشت، وقتی ماجرای قتل بازرگانان مغول را شنید به ایران حمله کرد.

۱۰- در این زمان حکومت ایران ضعیف شده بود و در همه جا اختلاف و هرج و مرج بود.

۱۱- حمله ی مغول ها به ایران چه تاثیری بر زندگی مردم داشت؟

وقتی مغول ها به ایران حمله کردند سلطان محمد خوارزمشاه به جای ایستادگی در مقابل دشمن، پا به فرار گذاشت. به این ترتیب مغول ها وارد ایران شدند.

۱۲- مغول ها به هر شهری که می رسیدند، مردم آن جا را با بی رحمی به قتل می رساندند و اموال آنان را غارت می کردند.

۱۳- از جمله کسانی که در مقابل مغول ها ایستادگی کرد، سلطان جلال الدین خوارزمشاه، پسر سلطان محمد خوارزمشاه بود.

۱۴- سلطان جلال الدین خوارزمشاه، در چند جنگ، مغول ها را شکست داد اما سرانجام از چنگیز خان شکست خورد.

۱۵- حمله ی مغول ها از وحشیانه ترین و زیان بارترین حمله ها در تاریخ ایران بوده است.

۱۶- مغول ها بسیاری از کتابخانه ها را سوزاندند و آثار هنری را از بین بردند.

۱۷- پس از مرگ چنگیز، فرزندان او تصمیم گرفتند بار دیگر به ایران حمله کنند.

۱۸- مردم مسلمان ایران حکومت مغول ها را نمی پذیرفتند، به همین دلیل، در بعضی از شهرها و روستاهای ایران، قیام هایی ضد حاکمان مغول صورت گرفت.

۱۹- حمله ی هلاکو به ایران

چهل سال بعد از حمله ی چنگیز، هلاکو خان، نوه ی او با سپاهی بزرگ به ایران حمله کرد.

۲۰- هلاکو سپس به بغداد نیز لشکر کشید و آخرین خلیفه ی عباسی را به قتل رساند. و به این ترتیب، حکومت عباسیان را برانداخت.

۲۱- سپاهیان هلاکوخان به هرجا وارد می شدند، همه چیز را خراب می کردند.

۲۲- در نتیجه، بسیاری از شهرهای ایران، ویران شد.

۲۳- هلاکو پس از فتح ایران، مراغه را پایتخت خود قرار داد و حکومتی را تاسیس کرد که به حکومت ایلخانان شهرت یافت.

۲۴- حمله ی تیمور به ایران

تیمور از فرماندهان بی رحم مغول بود که حدود ۱۶۰ سال پس از حمله ی چنگیز، توانست به تدریج بر ماورالنهر حاکم شود. او ادعا می کرد که از بستگان چنگیز است.

۲۵- تیمور با سپاهیانش به ایران حمله کرد. در پی این حمله، حکومت های محلی ایران از بین رفتند و دوباره بیشتر شهرها و روستاهای کشور ما ویران شدند.

۲۶- تیمور، چندبار به ایران هجوم آورد و سراسر ایران و کشورهای اطراف را تخریب کرد.

فعالیت ص ۱۰۸ کتاب

جواب سوال ۱:

الف) چون مغول ها مردمی بیابان گرد بودند و قبایل آن ها با کمبود غذا رو به رو بودند.

ب) مغول ها بیشتر از راه غارت کاروان ها یا هجوم به سرزمین های دیگر زندگی خود را می گذراندند.

ج) چنگیزخان به بهانه کشته شدن بازرگانان خود توسط غایرخان به ایران حمله کرد.

د) مغول ها به دنبال کشورگشایی برای خود بودند.

جواب سوال ۲:

بله، چون آن ها به دنبال کشورگشایی بودند و از راه غارت کاروان ها و حمله به سرزمین های دیگر زندگی خود را می گذراندند.

جواب سوال ۳:

الف) بسیاری از مردم به قتل رسیدند و اموال آن ها غارت شد.

ب) بسیاری از کتابخانه ها و آثار هنری از بین رفتند.

ج) حکومت های محلی ایران از بین رفتند.

د) بیشتر شهرها و روستاهای دیگر ویران شدند.

پرسش هایی از متن درس:

- ۱- سرزمین مغولستان، چگونه سرزمینی بود؟
- ۲- مردم مغول، چگونه زندگی می کردند؟
- ۳- در زمان خوارزمشاهیان کدام سرزمین در شرق ایران و شمال چین قرار داشت؟
- ۴- چنگیز خان چگونه مردی بود؟
- ۵- چرا چنگیز خان به ایران حمله کرد؟
- ۶- در زمان سلطان محمد خوارزمشاه، چه کسی حاکم مغولستان بود؟
- ۷- چنگیز خان ابتدا به کدام کشور حمله کرد و چه کار کرد؟
- ۸- هلاکوخان چگونه حکومت عباسیان را برانداخت؟
- ۹- تیمور که بود و چه کرد؟
- ۱۰- هلاکو پس از فتح ایران چه کرد؟
- ۱۱- هنگام حمله ی مغولان به ایران، سلطان محمد خوارزمشاهی چه کار کرد؟
- ۱۲- در پی حمله ی تیمور و سپاهیانش به ایران، چه اتفاقی افتاد؟
- ۱۳- حمله ی مغول ها به ایران چه تاثیری بر زندگی مردم داشت؟
- ۱۴- حمله های چنگیز و تیمور چه نتایجی برای ایران داشت؟
- ۱۵-

